



Το προφίλ του αλλοδαπού επισκέπτη που επισκέπτεται το νομό Ρεθύμνου υπό το πρίσμα της βιώσιμης ανάπτυξης

Ερευνητής Τμ. Οικονομίας & Διοίκησης Μ.Α.Ι.Χ.

Γεώργιος Αγγελάκης



Θανάσης Σπιριάδης
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστημίου Κρήτης

Η έρευνα και ανάλυση υλοποιήθηκε από το Παρατηρητήριο Τουρισμού Δυτικής Κρήτης και συντονίστηκε από το τμήμα Οικονομίας & Διοίκησης του Μεσογειακού Αγρονομικού Ινστιτούτου Χανίων (ΜΑΙΧ), σε συνεργασία με το Εργαστήριο Συστημάτων Χρηματοοικονομικής Διοίκησης του Πολυτεχνείου Κρήτης, το τμήμα Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΜΕΠΑ), μέλη του Τμήματος Οικονομικών επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης, την Ανώτερη Σχολή Τουριστικής Εκπαίδευσης Κρήτης (ΑΣΤΕΚ) και την Περιφέρεια Κρήτης.

Για την ανάλυση της έρευνας που συνεχίζεται και πραγματοποιείται στο αεροδρόμιο Χανίων (Ι. Δασκαλογιάννης) έχουν συμπεριληφθεί 548 έγκυρα ερωτηματολόγια καθ' όλη την τουριστική περίοδο του 2022, μεταφρασμένα σε διάφορες γλώσσες, από ερευνητές του ΜΑΙΧ και Πολυτεχνείου Κρήτης. Η έρευνα αυτή χρηματοδοτείται από την Περιφέρεια Κρήτης. Για την ομαλή διεξαγωγή της έρευνας υπήρχε συνεχής υποστήριξη από τη Frarort-Greece και το Προσωπικό του Αερολιμένα Χανίων.

Αναφορά γίνεται στις πιο πρόσφατες αφίξεις αλλοδαπών τουριστών που έχουν δημοσιευθεί από την Frarort-Greece για το αεροδρόμιο Χανίων και από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας Ηρακλείου, με

σκοπό να αξιολογήσει την έως τώρα φετινή τουριστική κίνηση στην Κρήτη και να τη συγκρίνει με την αντίστοιχη τελευταία περίοδο του 2019, προ κορονοϊού εποχή.

Ομάδα συγγραφής και ανάλυσης:

Δρ. Γεώργιος Μπαουράκης, Διευθυντής Μ.Α.Ι.Χ.
Γεώργιος Αγγελάκης, Ερευνητής Τμ. Οικονομίας και Διοίκησης Μ.Α.Ι.Χ., υπ. διδάκτωρ Τμ. Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας, ΕΛΜΕΠΑ

Περικλής Δράκος, ΕΔΙΠ, Τμ. Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Επ. Καθηγητής Σπιριάδης Αθανάσιος, Τμ. Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Καθ. Κωνσταντίνος Ζοπουνίδης, Ακαδημαϊκός, Διευθυντής Εργ. Συστημάτων Χρηματοοικονομικής Διοίκησης & Ανάλυσης Δεδομένων και Πρόβλεψης του Πολυτεχνείου Κρήτης, Audencia Business School, France

Επ. Καθηγητής Χρήστος Λεμονάκης, Διευθυντής Εργαστηρίου Διοικητικής Οικονομικής και Συστημάτων Αποφάσεων, Τμ. Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας, ΕΛΜΕΠΑ

Αν. Καθηγητής Γεώργιος Ατσαλάκης, Σχολή Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης, Πολυτεχνείο Κρήτης

Καθηγητής Γαγάνης Χρυσοβαλάντης, Τμ. Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Αν. Καθηγητής Ανδρέας Παναγόπουλος, Τμ. Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Αν. Καθηγητής Στυλίδης Δημήτριος, Τμ. Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Επ. Καθηγήτρια Σημαντηράκη Βανέσσα, Διευθύντρια Α.Σ.Τ.Ε.Κ.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

Σχετικά με τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο Χανίων και με βάση τα πρόσφατα στοιχεία της Frarort-Greece για την περίοδο Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2022, καταγράφεται ρεκόρ αφίξεων με 1.182.959 αφίξεις, σημειώνοντας αύξηση 13,5% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019, όπου είχαν σημειωθεί 1.042.212 αφίξεις, χρονιά κατά την οποία είχαν καταγραφεί και οι περισσότερες αφίξεις προ κορονοϊού εποχή.

Η φετινή αύξηση, σε σχέση με το 2019, καταγράφεται από τις κύριες εθνότητες, όπως είναι οι Γερμανοί με 66%, Βρετανοί με 32%, Πολωνοί με 20% και Δανοί με 14%. Ενθαρρυντική είναι επίσης, η αύξηση των Ιταλών και Γάλλων με ποσοστά 210% και 87% αντίστοιχα, όπου δείχνουν ότι επανακάμπτουν. Αντίθετα, σημαντικές είναι οι μειώσεις των Αυστριακών με 20%, Ολλανδών, Βέλγων και Κυπρίων με 15% έκαστος, ενώ ανησυχητικές είναι πτώσεις των αφίξεων που καταγράφουν οι Νορβηγοί με 32% και Σουη-

δοί με 21%, οδηγώντας σε μια συνολική μείωση των Σκανδιναβών τουριστών κατά 12% τη φετινή χρονιά σε σχέση με το 2019. Έτσι, ενώ το διάστημα 2013-2019, το ποσοστό των Σκανδιναβών ήταν γύρω στο 50% επί του συνολικού ποσοστού αφίξεων, φέτος το ποσοστό διαμορφώνεται στο 37%.

Παρατηρείται λοιπόν ότι αλλάζει το μίγμα των εθνικοτήτων, αφού σχεδόν τέσσερις στους δέκα αλλοδαπούς επισκέπτες είναι Σκανδιναβοί. Την πρώτη θέση επί των συνολικών αφίξεων, καταλαμβάνουν οι Βρετανοί με 18% και ακολουθούν οι Δανοί με 12%, Γερμανοί με 11%, Πολωνοί με 9%. Πολωνοί, των οποίων η παρουσία τους άρχισε να γίνεται αισθητή από το 2017, σήμερα αποτελούν ένα υπολογίσιμο τμήμα των επισκεπτών, ενώ Σουηδοί και Νορβηγοί, εκεί που βρίσκονταν στις πρώτες θέσεις επί των συνολικών αφίξεων μέχρι το 2019, οπισθοχώρησαν στην πέμπτη και έκτη θέση, κατέχοντας ποσοστά 9% και 8%, αντίστοιχα. Ακολουθούν οι Φιλανδοί με 7%, οι Ιταλοί καταλαμβάνουν ένα ποσοστό στο 4,5%, ενώ Γάλλοι και Βέλγοι βρίσκονται στο 2,5% επί των συνολικών αφίξεων στο αεροδρόμιο Χανίων. (Γράφημα 1, Ποσοστό αφίξεων αλλοδαπών τουριστών με charters στο αεροδρόμιο Χανίων.)

ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αναφορικά με τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο Ηρακλείου και με βάση τα πρόσφατα στοιχεία της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας Ηρακλείου, για την περίοδο Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2022, καταγράφεται πολύ υψηλός αριθμός αφίξεων, της τάξεως των 3 εκατ. αφίξεων, καταγράφοντας οριακή αύξηση κατά 1% σε σχέση με τις αφίξεις ρεκόρ της αντίστοιχης περιόδου του 2019, προ κορονοϊού εποχής.

Οι Γερμανοί είναι αυτοί, οι οποίοι σημειώνουν πολύ σημαντική αύξηση κατά 18% σε σχέση με το 2019, παραμένοντας στην πρώτη θέση επί των συνολικών αφίξεων του 2022 με ποσοστό 30%, ποσοστό το οποίο είναι διπλάσιο από τους Βρετανούς, οι οποίοι καταλαμβάνουν τη δεύτερη θέση, σημειώνοντας παράλληλα μια αύξηση της τάξεως του 13%. Στην τρίτη θέση με ποσοστό 11% παραμένουν οι Γάλλοι, οι οποίοι όμως καταγράφουν οριακή μείωση κατά 1% και την τέταρτη θέση κατέχουν οι Ολλανδοί με ποσοστό 6%, σημειώνοντας μικρή αύξηση.

Οι Ρώσοι, οι οποίοι τα προηγούμενα χρόνια ήταν σταθερά στην τέταρτη θέση επί των συνολικών αφίξεων, λόγω της στρατιωτικής εισβολής στην Ουκρανία και των επακόλουθων κυρώσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, παρουσιάζουν μηδενικές αφίξεις, όταν το 2019 την αντίστοιχη περίοδο είχαν φτάσει τις 250 χιλ. αφίξεις. Σχετικά με τις υπόλοιπες εθνότητες, έπονται Πολωνοί και Ελβετοί με ποσοστό κοντά στο 5% καταγράφοντας μεγάλες αυξήσεις κατά

Video



20% και 36%, αντίστοιχα. Ακολουθούν Ισραηλινοί, Ιταλοί, Αυστριακοί και Βέλγοι με ποσοστό κοντά στο 4% έκαστος, με τις δύο πρώτες εθνότητες να σημειώνουν μικρές μειώσεις και τις δύο τελευταίες να καταγράφουν σημαντικές αυξήσεις.

Ουσιαστικά οι απώλειες των Ρωσικών αφίξεων, αντισταθμίστηκαν κατά το ήμισυ από τις αφίξεις των Γερμανών και κατά το άλλο ήμισυ κυρίως από τις αφίξεις Βρετανών, Ελβετών, Αυστριακών και Πολωνών.

Εισαγωγή

Ένα μέρος των ερωτηματολογίων που συγκεντρώθηκαν από την ευρύτερη έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο αεροδρόμιο των Χανίων αφορούσε επισκέπτες που διέμειναν στο νομό Ρεθύμνου (N=548). Αυτό το δείγμα επιτρέπει την σκιαγράφιση του αλλοδαπού επισκέπτη. Στόχος της ανάλυσης αυτής είναι να διερευνηθούν τα χαρακτηριστικά, οι δυνατότητες, οι τάσεις και οι προοπτικές τόσο της τουριστικής αγοράς όσο και του τουριστικού προϊόντος στο νομό του Ρεθύμνου.

Τα χαρακτηριστικά των αλλοδαπών τουριστών στο νομό Ρεθύμνου

Όσον αφορά τις χώρες προέλευσης των αλλοδαπών τουριστών που διέμειναν στον νομό Ρεθύμνου, παρατηρείται μια σχετικά σταθερή σύνθεση σε σχέση με περασμένα έτη, με τους περισσότερους επισκέπτες να προέρχονται από το ΗΒ (35,61%), τη Γερμανία (10,68%), την Ολλανδία και τη Δανία (7,72% έκαστος), το Βέλγιο (6,82%), τη Νορβηγία (6,52%), τη Ρουμανία (5,34%), τη Σουηδία (4,15%), την Ιταλία και την Πολωνία (3,26% έκαστος).

Ενδιαφέρον έχει η σημαντική άνοδος των σχετικά μικρών ηλικιακών ομάδων, ειδικά αυτών μεταξύ 16-34 χρονών (42,6%) οι οποίες όμως φαίνεται να έχουν υψηλά εισοδήματα. Αυτό είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό, καθώς η Κρήτη αποτελεί προορισμό που έχει τη δυναμική να αναπτύξει επαναλαμβανόμενους επισκέπτες, άρα και αυτές οι ηλικιακές ομάδες έχουν μεγάλη αξία σε βάθος χρόνου (αξία κύκλου ζωής του επισκέπτη). Επίσης, εκτιμάται πως υπάρχει σημαντική προοπτική ανάπτυξης των υψηλότερων ηλικιακών ομάδων (55 χρονών και πάνω – 16,3%), οι οποίες δυνητικά έχουν μεγαλύτερο εισόδημα και ίσως περισσότερο χρόνο (π.χ. συνταξιούχοι) για ταξίδια και εκτός υψηλής τουριστικής περιόδου. (Γράφημα 2. Ηλικία επισκεπτών που διαμένουν στον νομό Ρεθύμνου.)

Οι επισκέπτες που διαμένουν στο νομό Ρεθύμνου συνοδεύονται κυρίως από τον/την σύντροφο ή τον/την σύζυγο (49,7%) ή από άλλο μέλος της οικογένειας ή συγγενή (18,6%) και λιγότερο από παιδιά ηλικίας 15 ετών και κάτω (11,3%) ή παιδιά ηλικίας 15 ετών και άνω (5,5%). Πιθανόν αυτό εξηγεί την σχε-

τική πτώση του πακέτου all inclusive που παρατηρείται στη φετινή θερινή περίοδο. Επίσης, ίσως αυτό το χαρακτηριστικό των επισκεπτών που διαμένουν στο νομό Ρεθύμνου σχετίζεται με την πτώση που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στις αφίξεις από Σκανδιναβικές χώρες και στην αύξηση επισκεπτών από Αγγλία, καθώς οι τελευταίοι ταξιδεύουν λιγότερο συχνά με τη συνοδεία παιδιών. (Γράφημα 3. Συνοδεία επισκέπτη.)

Το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των τουριστών που μένουν στον νομό Ρεθύμνου κυμαίνεται κυρίως στα 20.000-70.000 ευρώ (49,1%), ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (28,7%) κυμαίνεται πάνω από τα 100,000 ευρώ. (Γράφημα 4. Καθαρό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα, σε ευρώ.)

Ο μέσος όρος διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών τουριστών στο νομό Ρεθύμνου είναι 9 ημέρες. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών αυτών διαμένει στην πόλη του Ρεθύμνου (62,4%), ενώ σημαντικό ποσοστό διαμένει στον Πλακιά (15,5%). Το ξενοδοχείο είναι το κυρίαρχο κατάλυμα διαμονής (59,5%), ενώ σημαντική αύξηση παρουσιάζεται στα καταλύματα τύπου Air-bnb (13,4%) και στις ενοικιαζόμενες βίλες (9,7%). Πτώση έχουν τα ενοικιαζόμενα διαμερίσματα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν από το 11,2% των τουριστών που συμμετείχαν στην έρευνα. Παρατηρείται μείωση στο πακέτο πλήρους διατροφής (all inclusive) και αύξηση στις επισκέψεις χωρίς πακέτο (45%). (Γράφημα 5. Είδος καταλύματος διαμονής.)

Κίνητρα επίσκεψης στο νομό Ρεθύμνου

Οι παραλίες είναι ο πιο σημαντικός λόγος που ωθεί τους ταξιδιώτες να επισκεφθούν τον νομό Ρεθύμνου (65,9%). Η ποιότητα διαμονής (54,1%), η ηρεμία και η ησυχία (42,5%), το τοπίο και η ύπαιθρος (40,1%) αποτελούν πολύ σημαντικά κίνητρα για τους επισκέπτες του νομού Ρεθύμνου, ενώ η κρητική γαστρονομία (36,7%) βρίσκεται σχετικά ψηλά στην ιεράρχηση των κινήτρων για επίσκεψη. Ακολουθούν το ιστορικό ενδιαφέρον (22,7%), η προσβασιμότητα (15,4%) και οι εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας (11,2%) με σημαντικά ποσοστά. (Γράφημα 6. Κύρια χαρακτηριστικά του Ρεθύμνου που σας έκαναν να θέλετε να το επισκεφθείτε)

Οι συνολικές δαπάνες στην διάρκεια των διακοπών στο Ρέθυμνο, εκτός των εισιτηρίων και της διαμονής, κυμαίνονται μεταξύ 251-1.000 ευρώ για το 53,9% των αλλοδαπών τουριστών, ενώ κατά ένα ποσοστό 38% οι επισκέπτες δαπάνησαν πάνω από 1,000 ευρώ. Ο μέσος όρος δαπάνης υπολογίζεται στα 850 ευρώ. Ενδιαφέρον έχει η εκτίμηση των αλλοδαπών επισκεπτών για το πόσα ξόδεψαν για ενοικίαση αυτοκινήτου, επισιτιστικές υπηρεσίες (π.χ. φαγητό σε ταβέρνα, ποτό σε καφετέρια) και αγορά προϊόντων από τοπικά καταστήματα λιανικής, η οποία συνολικά ανέρχεται κατά μέσο όρο στα

1.048,86 ευρώ.

Ικανοποίηση από τουριστικές υπηρεσίες και χαρακτηριστικά του νομού Ρεθύμνου

Ο βαθμός ικανοποίησης από τουριστικές υπηρεσίες και χαρακτηριστικά του νομού Ρεθύμνου ως προορισμού ποικίλει. Υψηλότερη ικανοποίηση αναφέρθηκε στον καιρό (98%), στο τοπίο (96%), στη κρητική γαστρονομία (95%) και στην ασφάλεια (90%). Ταυτόχρονα, προσβασιμότητα (84%), υπηρεσίες ταξί (81%) και γενική καθαριότητα (78%) φαίνεται να πρόσφεραν σχετικά υψηλή ικανοποίηση. Πολύ χαμηλά επίπεδα ικανοποίησης παρατηρούνται σε υποδομές ποδηλάτων (34%), σε οδικό δίκτυο (55%) και σε σήμανση (56%). Η κίνηση (60%) η ακρίβεια / συχνότητα των μέσων μαζικής μεταφοράς (64%) και οι υποδομές στάθμευσης (67%) έχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης.

Υψηλά είναι τα επίπεδα ικανοποίησης από την φιλικότητα και φιλοξενία των ντόπιων (96%), τις υπηρεσίες εστίασης (95%), τις υπηρεσίες αναψυκτήριων και καφέ (93%), και την πρόσβαση στις παραλίες (93%). Υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης στις παροχές / εγκαταστάσεις παραλιών (89%), την καθαριότητα των παραλιών (88%), τις υπηρεσίες των αρχαίων μνημείων (80%), μουσείων (77%), και υπηρεσιών υποστήριξης (π.χ. ATM, γραφεία πληροφόρησης) (77%). Ιδιαίτερα χαμηλή είναι η ικανοποίηση των αλλοδαπών επισκεπτών όσον αφορά εκδηλώσεις και φεστιβάλ (50%).

Σε ερώτηση ανοιχτού τύπου, οι αλλοδαποί τουρίστες που διέμεναν στο νομό Ρεθύμνου, σχολίασαν αρνητικά την ποιότητα των οδικών δικτύων, την κυκλοφοριακή συμφόρηση και την οδηγική συμπεριφορά.

Οι αλλοδαποί τουρίστες που διέμεναν στο νομό Ρεθύμνου αισθάνθηκαν ότι γνώρισαν τον κρητικό πολιτισμό σε πολύ χαμηλό βαθμό (39,4%) κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους. Επίσης, οι τουρίστες αυτοί είχαν χαμηλή αίσθηση (34%) ότι η Κρήτη έχει αναπτυχθεί με βιώσιμο τρόπο, και πολύ χαμηλή αίσθηση (23%) ότι η Κρήτη ήταν οικολογική και φιλική προς το περιβάλλον.

Ικανοποίηση από συμμετοχή σε δραστηριότητες

Οι αλλοδαποί επισκέπτες που διέμεναν στο Ρέθυμνο δήλωσαν την ικανοποίησή τους από συμμετοχή σε διάφορες δραστηριότητες. Υψηλά επίπεδα ικανοποίησης δηλώθηκαν στη δραστηριότητα της κολύμβησης (96%). Ικανοποιημένοι ήταν οι επισκέπτες σχετικά με εμπειρίες πεζοπορίας (81%), εκδρομές με σκάφος (76%), θαλάσσια αθλήματα (74%) και καταδύσεις / κολύμβηση με αναπνευστήρα (71%). Ακολουθεί η ικανοποίηση σε επίσκεψη σε εργαστήρια κεραμικής (60%), τοπική αγροτουριστική

επιχείρηση (60%), διαλογισμό και ενσυνειδητότητα (59%), σπηλαιολογία (59%), σαφάρι με τζιπ (51%). Δραστηριότητες που χρήζουν βελτίωσης είναι μαθήματα μαγειρικής (47%), επίσκεψη σε τοπική φάρμα ζώων (41%), ποδηλασία στο δρόμο (38%), ιππασία (36%), ψάρεμα (33%) και ποδηλασία βουνού (33%). (Γράφημα 7. Ικανοποίηση από συμμετοχή σε δραστηριότητες.)

Πρόταση της Κρήτης ως προορισμό σε φίλους και συγγενείς

Κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (πολύ πιθανό = 70,3% και πιθανό = 24,4%) οι επισκέπτες που έμειναν στο νομό Ρεθύμνου θα πρότειναν την Κρήτη σαν προορισμό στους φίλους και τους συγγενείς τους. (Γράφημα 8. Πιθανότητα πρότασης της Κρήτης σαν προορισμό σε φίλους και συγγενείς.)

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, η έρευνα αναδεικνύει την σημαντική αξία που προσδίδουν το φυσικό περιβάλλον και η φιλοξενία στην εμπειρία του αλλοδαπού τουρίστα στο νομό Ρεθύμνου. Επομένως, θεωρείται κρίσιμη η προστασία και συνεχής βελτίωση των σχετικών φυσικών και κοινωνικών συστημάτων. Για παράδειγμα, κρίνεται απαραίτητος ο συστηματικός σχεδιασμός προστασίας των κοινωνικό-πολιτισμικών αποθεμάτων και της τοπικής πολιτισμικής κληρονομιάς. Επίσης, απαραίτητος είναι ο σχεδιασμός προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος (ιδιαίτερα των παραλιών) από ποικίλους κινδύνους – π.χ. δημιουργία σχεδίων εκτάκτου ανάγκης από φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές.

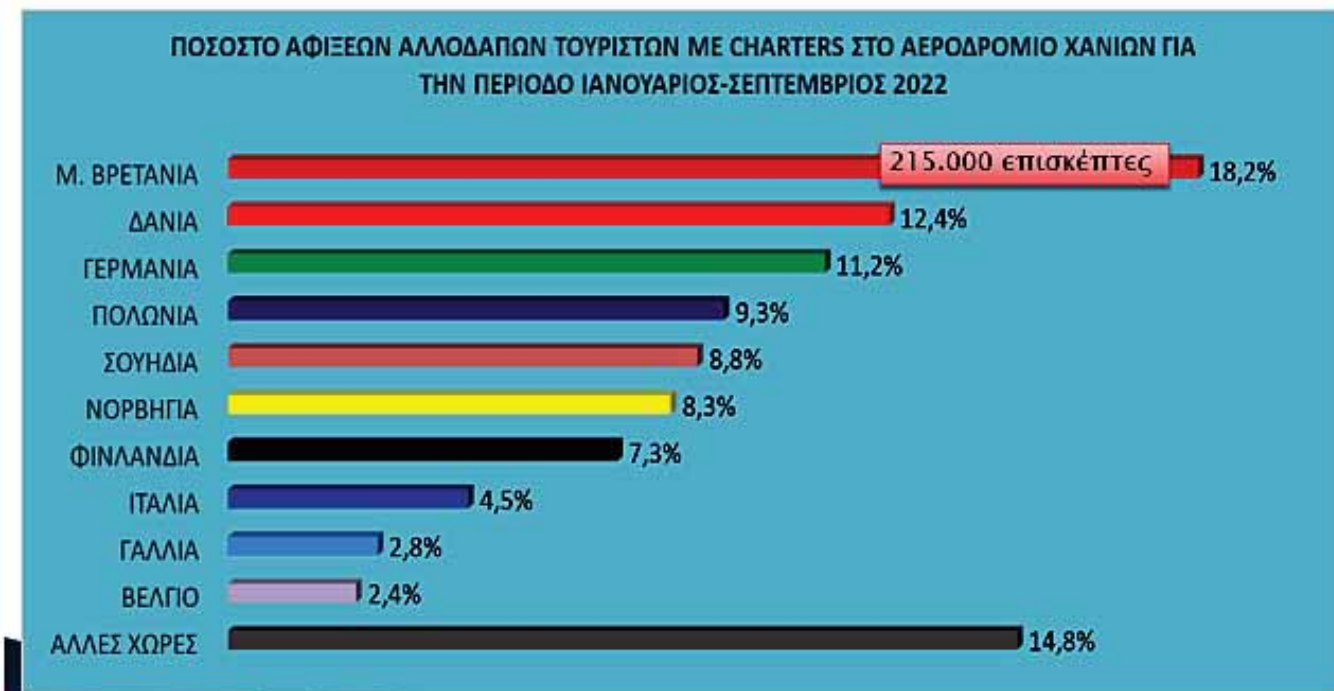
Η ιστορία και ο πολιτισμός της Κρήτης, αλλά και τα ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά του νομού Ρεθύμνου, μπορούν να παίξουν πολύ πιο ενεργό ρόλο στην δημιουργία ποιοτικού και ελκυστικού τουριστικού προϊόντος. Σε αυτό το πλαίσιο, εντοπίζονται ευκαιρίες πιο ουσιαστικής ανάδειξης της πολιτισμικής ταυτότητας του νομού Ρεθύμνου, πιο ποιοτικής ανάπτυξης πολιτισμικών υπηρεσιών και εμπειριών με ιδιαίτερη έμφαση στην προσβασιμότητα, τις εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας, στην ενημέρωση για τα πολιτισμικά δρώμενα και την ενεργή συμμετοχή σε εκδηλώσεις και φεστιβάλ.

Αναδεικνύονται ευκαιρίες στοχευμένης και συστηματικής ενδυνάμωσης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, οι οποίες μπορούν να ενισχύσουν την άμβλυνση της εποχικότητας. Ένας βιώσιμος τουριστικός προορισμός είναι πιο ελκυστικός και ανταγωνιστικός για τις αγορές, ενώ παράλληλα είναι πιο ποιοτικός και ευχάριστος τόπος διαβίωσης για τις τοπικές κοινωνίες. Η πορεία του νομού Ρεθύμνου προς τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη απαιτεί συστηματικό στρατηγικό σχεδιασμό και σύνδεση με ευρύτερους κοινωνικούς και οικονομικούς στρατηγικούς στόχους.

Είναι σημαντικό να επισημανθεί πως οι κοινωνικοί στόχοι συχνά αφορούν ποιοτική βελτίωση και εξέλιξη, γεγονός που μπορεί να μην σχετίζεται απαραίτητα με αύξηση σε οικονομικά μεγέθη. Η εφαρμογή των αρχών της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξη στο νομό Ρεθύμνου θα πρέπει να πραγματοποιείται μέσα από καθορισμό αποδεκτών αλλαγών στο φυσικό, το κοινωνικό και το οικονομικό περιβάλλον. Στο πλαίσιο

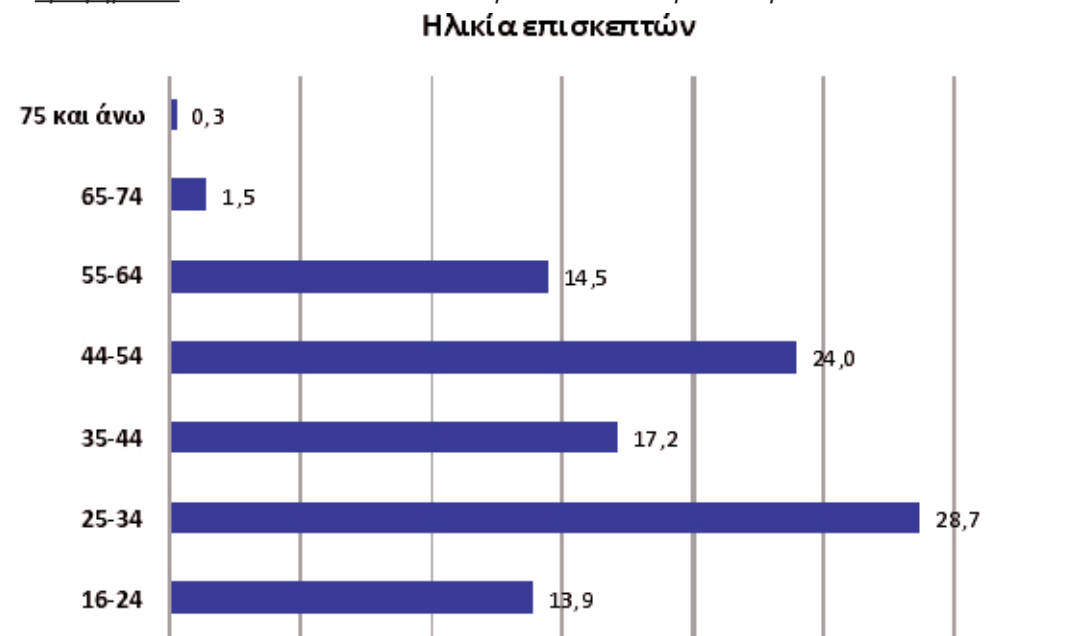
αυτό, οι συστηματικές συνεργασίες (ως ανταλλαγή βοήθειας και υποστήριξης μεταξύ ατόμων ή ομάδων που έχουν κοινό σκοπό την βιώσιμη ανάπτυξη), αλλά και οι συντονισμένες συνέργειες (ως συνδυασμένες δράσεις πολλών παραγόντων) είναι απαραίτητες για τον σχεδιασμό, εφαρμογή, αξιολόγηση και συνεχή βελτίωση στρατηγικών βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης στο νομό του Ρεθύμνου.

Γράφημα 1. Ποσοστό αφίξεων αλλοδαπών τουριστών με charters στο αεροδρόμιο Χανίων.

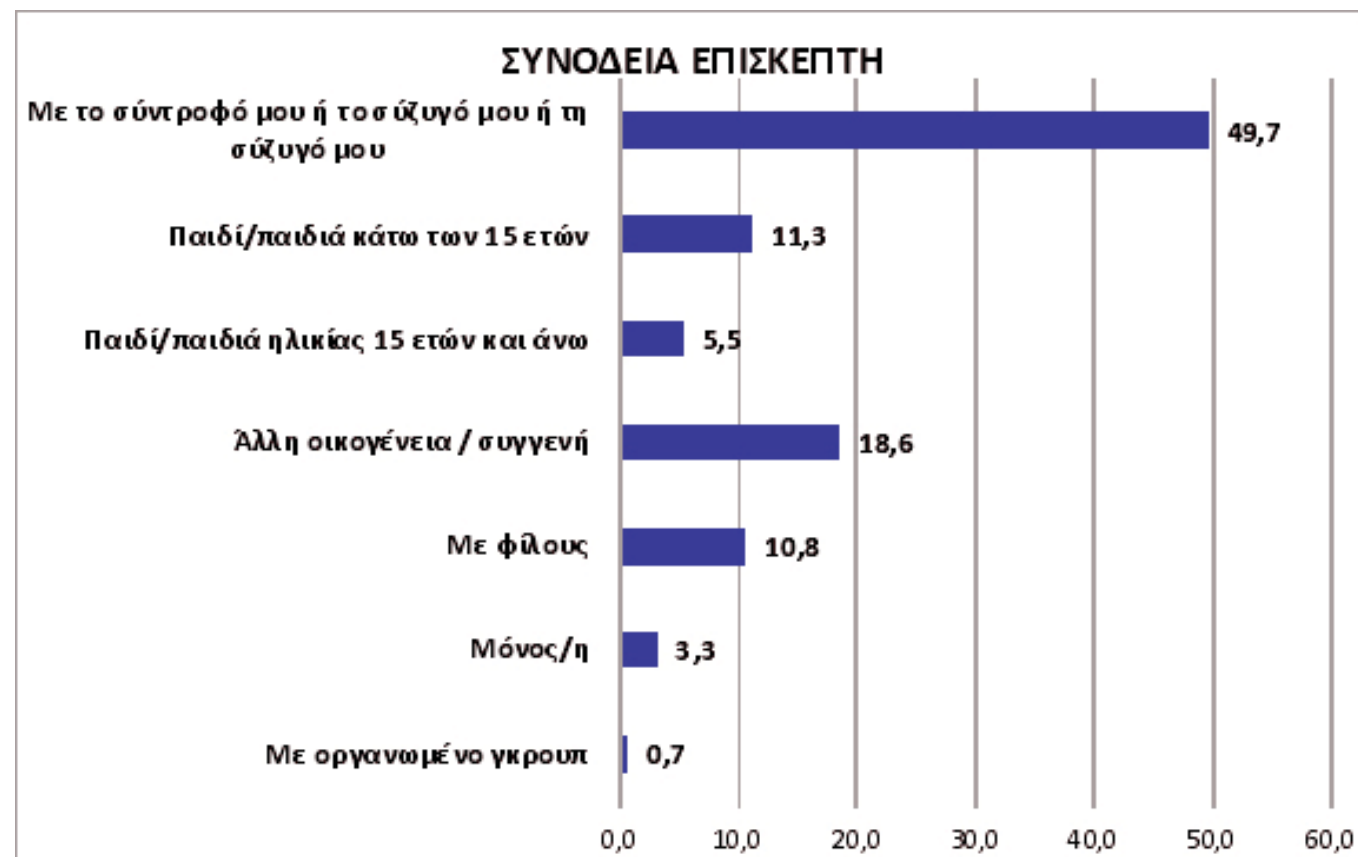


Πηγή: Fraport, Greece, 2022

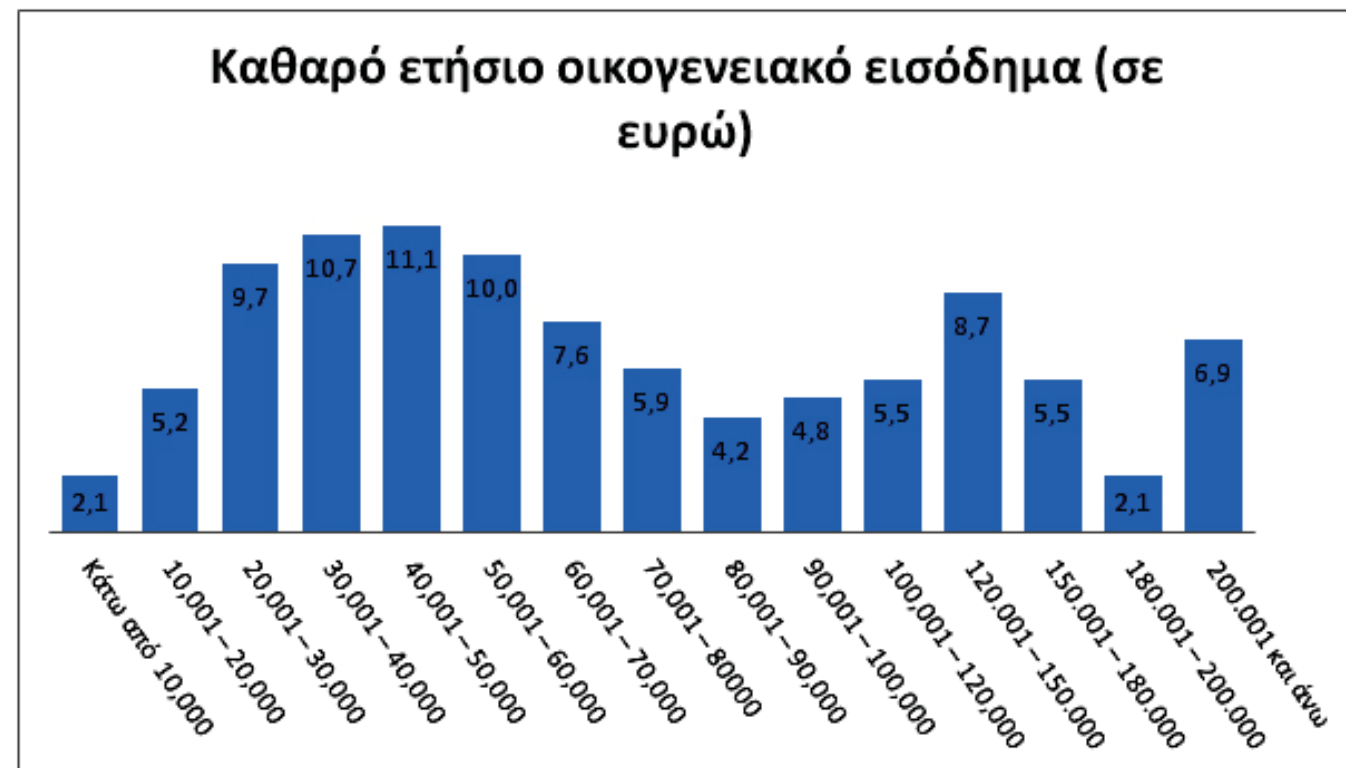
Γράφημα 2. Ηλικία επισκεπτών που διαμένουν στον νομό Ρεθύμνου.



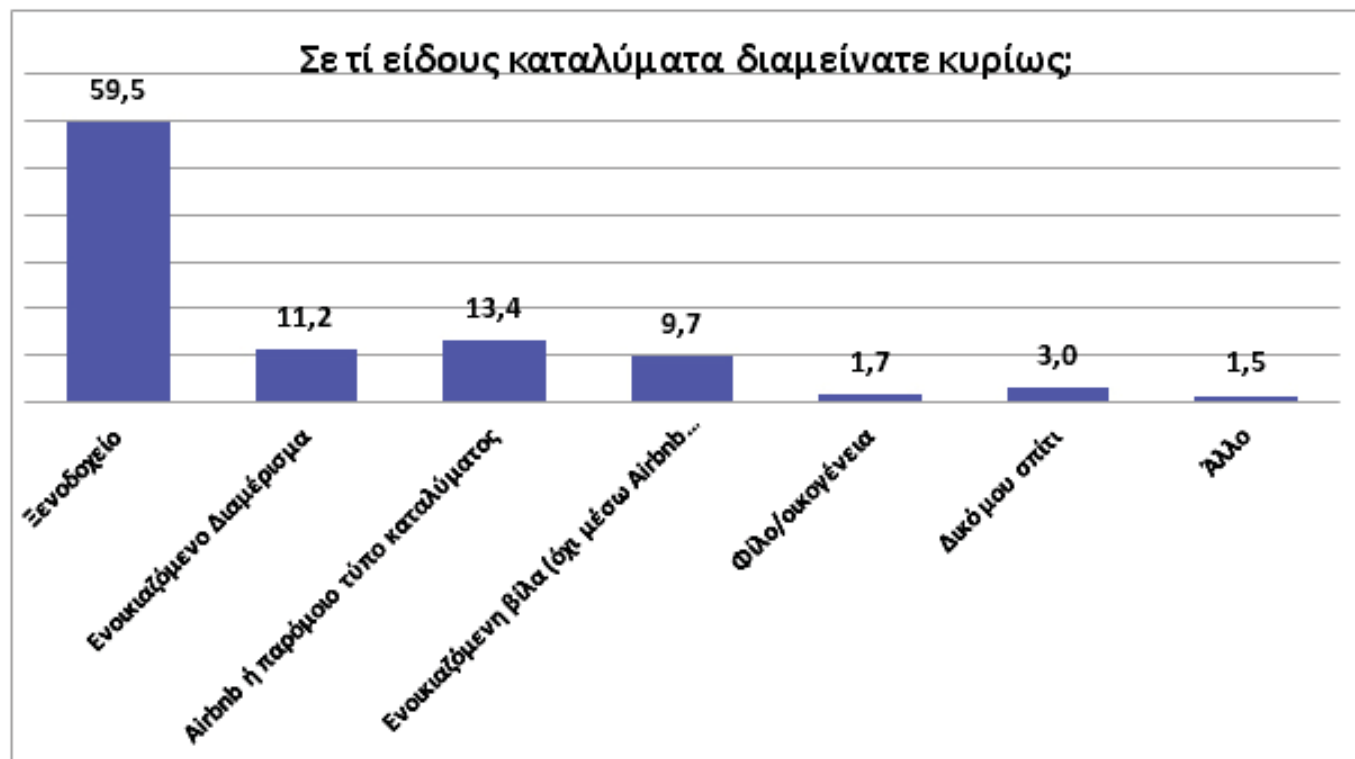
Γράφημα 3. Συνοδεία επισκέπτη.



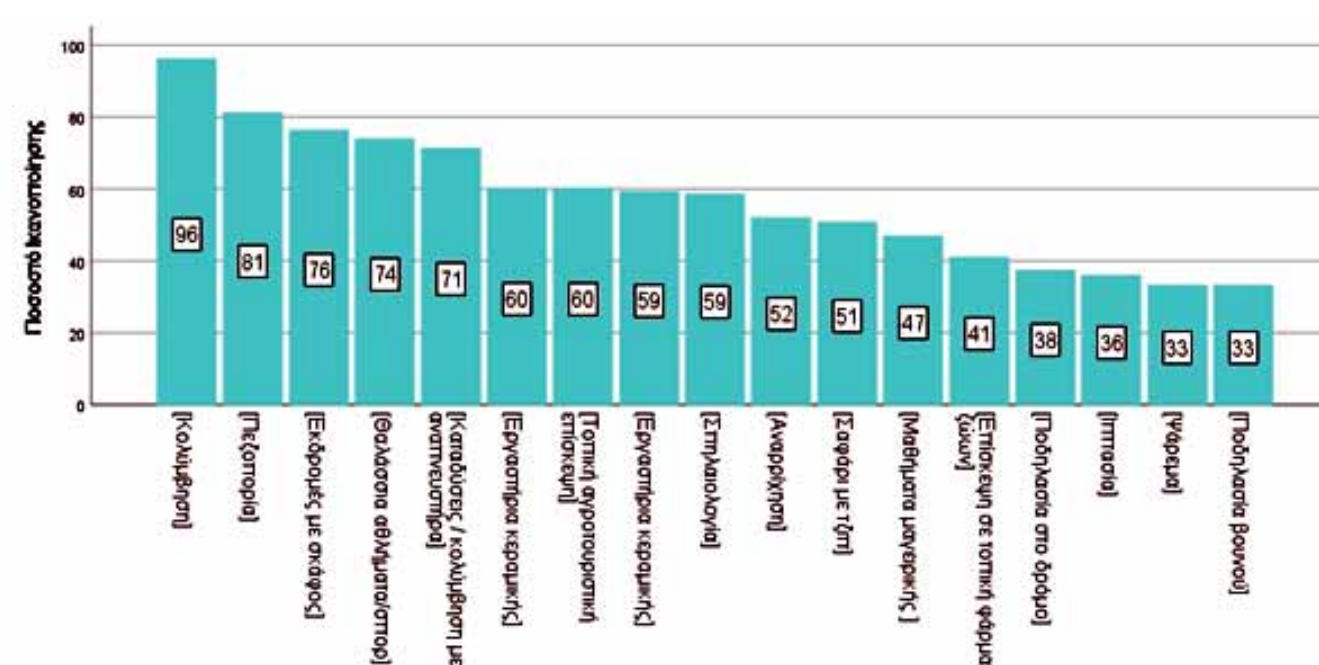
Γράφημα 4. Καθαρό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα, σε ευρώ.



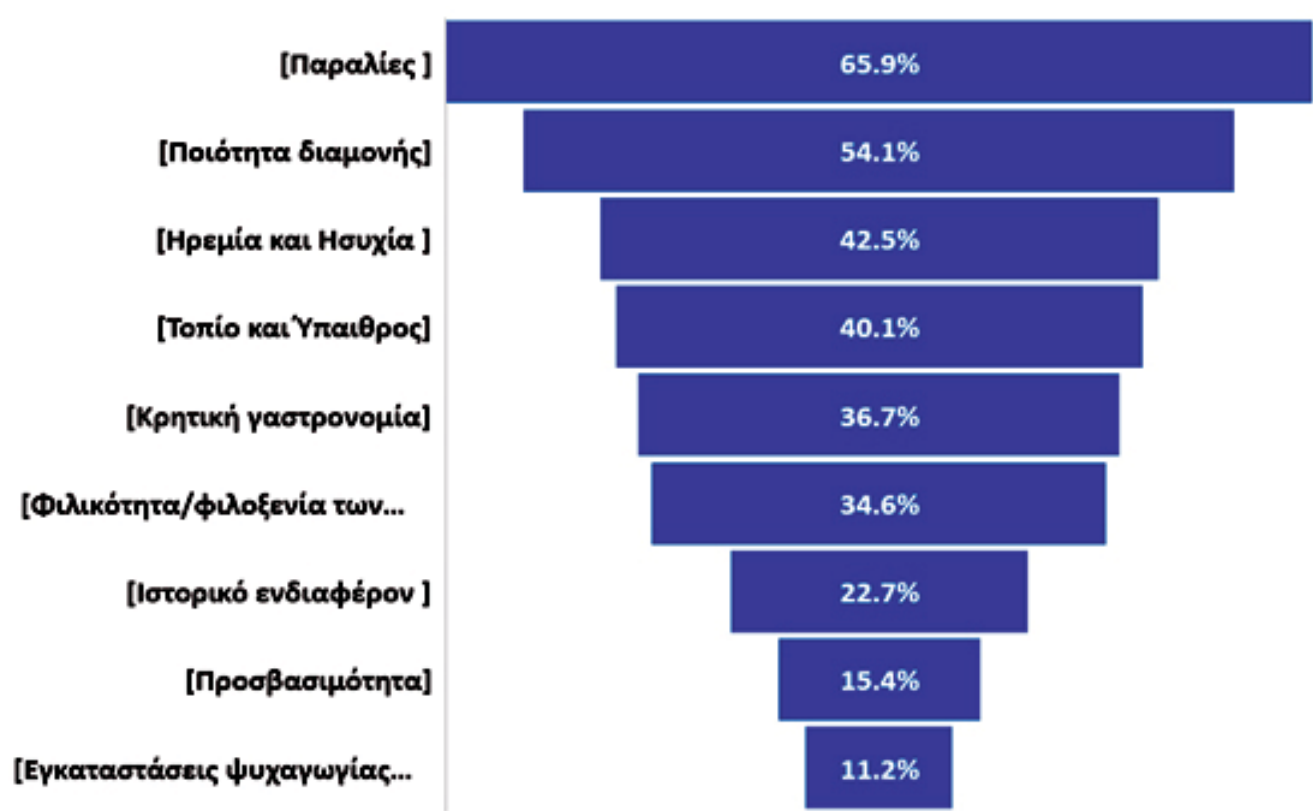
Γράφημα 5. Είδος καταλύματος διαμονής



Γράφημα 7. Ικανοποίηση από συμμετοχή σε δραστηριότητες.



Γράφημα 6. Κύρια χαρακτηριστικά του Ρεθύμνου που σας έκαναν να θέλετε να το επισκεφθείτε.



Γράφημα 8. Πιθανότητα πρότασης της Κρήτης σαν προορισμό σε φίλους και συγγενείς.

Πόσο πιθανό είναι να προτείνετε την Κρήτη, σαν προορισμό, στους φίλους και τους συγγενείς σας;

